

KRONIKA

Kongres jugoslovanskih PEN-klubov v Ljubljani. — Izmed različnih povojnih poskusov, navezati učinkovite mednarodne stike za sodobno duhovno življenje merodajnih kulturnih delavcev, ki so se pojavljali tako po iniciativi in v okviru Društva narodov kakor izven njega, je dosegel nedvomno največji uspeh PEN-klub, mednarodna organizacija slovstvenikov, ki mu je izhodišče in vzor po vojni v Londonu ustanovljeni PEN-klub, za katerega je dala iniciativo in mu nudila pokroviteljstvo Mrs. Dawson Scott. Materialni obseg organizacije je izražen v naslovu, ki kot angleška beseda obsega vse, ki se kulturno vbadajo s peresom, kot začetnice pa pesnike in dramatike, esejiste in izdajatelje ter urednike, pa noveliste. Na pobudo iz centrale svetovnega PENa v Londonu se je končno pred 3 leti ustanovil pod pokroviteljstvom delegata te centrale, profesorja slovanske književnosti v Nottinghamu, slovenskega rojaka Janka Lavrina tudi slovenski PEN-klub v Ljubljani. Za predsednika je bil izbran Oton Župančič. Slovenski PEN je takoj poskrbel za ožje stike s PENi v Zagrebu in v Beogradu, da tako na svojem najožjem vplivnem ozemlju uresniči osnovno misel PEN-kluba: izmenjavo literarnih in kulturnih dobrin zato, da se naučimo medsebojno ceniti in spoštovati do take mere, da tudi ako se pojavi nov izbruh po kulturi obrzdanе podzavesne bestijalne narave človeštva, vsaj pod vplivom PENovih idej stoječi krog kulturnih predstavnikov človeštva zopet ne izgubi zavesti svojega človeškega dostojanstva in se ne spozabi na poti preziranja, zaničevanja in teptanja pravih človeških vrednot in idealov. Bližnji cilj pa je izmenjava slovstvenih vrednot pótém organiziranega prevajanja iz tujih književnosti.

Posledica teh prvih stikov med jugoslovanskimi PEN-klubi je bil začetkom l. 1928. prvi njihov kongres v Zagrebu in sprejetje načela enakopravnega skupnega zastopstva na mednarodnih kongresih PEN-klubov, urejenega na načelu redne menjave. Ob tej priliki je beograjski PEN-klub povabil slovenske književnike na gostovanje v Beogradu, kar se je izvršilo s lepim uspehom za medsebojno spoznavanje lani v maju. Čitali so svoje stvari O. Župančič, Fr. S. Finžgar, Fr. Albrecht, A. Novačan in dr. A. Vodnik, o slovenski sodobni literaturi pa je predaval B. Borko.

Slovenski PEN-klub je nato povabil beograjske književnike na gostovanje v Ljubljano, kar se je izvršilo v dneh 12. in 15. maja letos in je bil istočasno sklican v Ljubljano drugi kongres jugosl. PEN-klubov. Udeležili so se ga razen članov ljubljanskega PEN-kluba od beograjskega kluba gg. Veljko Petrović, Desanka Maksimović, dr. Milan Kašanin, Vladimir Velmar Janković, Todor Manojlović in Milan V. Bogdanović, od zagrebškega pa dr. Dragutin Domjanić, Milan Ćurčin, dr. Branimir Wiesner-Livadić in Jos. Horvat.

Dne 13. maja zvečer so srbski književniki čitali v dobro zasedenem dramskem gledališču svoje stvari. Za uvod je podal urednik Srp. književnega glasnika M. V. Bogdanović lep pregleden

uvod v sodobno srbsko slovstvo, posebej je poudaril pomen t. zv. beograjskega sloga in vsakega izmed zastopanih srbskih književnikov kratko označil. Nato so čitali: Gdč. Desanka Maksimović svoje nežne lirične pesmi, gg. Vladimir V. Janković domačijsko lirično nastrojeno črtico »Čeznja za šumom«, Todor Manojlović je razvil pred nami v svojih pesmih zvočno in barvno bogastvo svojega značilnega sloga, dr. Milan Kašanin je s svojim odlomkom iz romana »Košava« nudi kos pristno slovanskega razmotrivanja o problemu Boga in vzbudil najtoplejši odmev pri publiku, končno je čital Veljko Petrović svoje po izklesanem jezikovnem slogu klasične pesmi.

Dalekosežnosti stalnih dejanskih stikov med jugoslovanskimi literarnimi središči za jugoslovansko kulturno bodočnost ni mogoče zadostno poudariti, še manj jo danes v njenih posledicah oceniti. Nedvomno pa je, da so jugoslov. PEN-klubi ubrali res uspešno, simpatično in zaupanje vseh, ki verujejo v bodočnost jugoslovanske kulture, zaslužujočo pot. Fr. Stele

PREJELI SMO V OCENO

Fr. Bradač: *Češko-slovenski slovar*. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna, 1929. (Žepni format serije slovarjev Jugoslovanske knjigarne. 315 strani. Preko 16.000 besed. Izpuščene so samo tiste besede, ki so po obliki in pomenu slovenskim popolnoma enake.)

Mićun M. Pavičević: *Crnogorci u pričaма i anegdotaма*. 5. knj. 2. izd. Zagreb, Tiskara Narodnih novina, 1929.

Franjo Šuklje: *Iz mojih spominov*. II. del. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna, 1929.

Likovni umjetnik. Vjesnik za staleške interese likovnih umjetnika. Uredjivački odbor: Joso Bužan, Hinko Smrekar, M. D. Gjurić, Saša Šantel. L. I. Zagreb, 1929.

Dr. Al. V. Solovjev: *Zakonodavstvo Stefana Dušana, cara Srba i Grka*. Knjige Skopskog naučnog društva, knj. 2. Skoplje, 1928.

Fridtjof Nansen: *V noći in ledu*. Priredil Fr. Albrecht. Tiskovna zadruga, Ljubljana, 1929. Prosveti in zabavi, 24. zv.

Stanko Vurnik: *Uvod v glasbo*, I. Sistematični del. Nova založba, Ljubljana, 1929.

Henrik Sienkiewicz: *Na polju slave*. Povest iz časa Jana Sobieskega. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana, 1928. Ljudska knjižnica, 50. zv.

Ivan Hribar: *Moji spomini*. Dva dela. Samozaložba. Ljubljana, 1928.

Naša beseda. Izbor pesmi Otona Župančiča. Založba Svet, Ljubljana, 1929.

Ivan Feliks Šašelj. Autobiografija povodom 70 letnice pisateljevega rojstva. Separ. odtisk iz »Etnologa«, III, glasnika Etnografskega muzeja v Ljubljani. Ljubljana, 1929.

Conan Doyle: *Izgubljeni svet*. Roman. Ljudska knjižnica, 51. zv. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana, 1929.